

AB-1-0676

Betänkande och Förslag
✓ till

Elmsta-Mossmyrorna torrlägningsföretag

i Vaddö socken och Stockholms län
Upprättat vid syn enligt vattenlagen
år 1934 av
Nils Risberg
Statens Lantbruksingeniör.

Fackighet	Registernummer	Måttal	Ägares namn	Lökande	Ej lökande	Mun-		Bli-		Deltagare i grävningskostnaden med				Deltagare i grävningskostnaden med				Summa		Deltag-		Förvärt-								
						rande	värde	värde	värde	Hd I		Hd II		förlägg-	nings-	nings-	nings-	kost-	kost-	kost-	kost-									
										Förvärt-	Kost-	Förvärt-	Kost-									nings-	nings-	nings-	nings-					
						Lö.	öre	Lö.	öre	Lö.	öre	Lö.	öre	Lö.	öre	Lö.	öre	Lö.	öre	Lö.	öre	Lö.	öre	Lö.	öre	Lö.	öre	Lö.	öre	
Elmhult	1 ⁹	1/24	J. E. Jansson skrbt	1		161	-	400	40									239	40	196	98	5.17	196	98	3.39					
"	1 ¹⁵	15/192	E. Pettersson	1		323	10	883	80									560	70	461	39	12.11	461	39	7.94					
"	1 ⁸	1/16	E. E. Johansson	1		352	80	864	-									511	20	420	62	11.04	420	62	7.24					
"	2 ⁴	1/4	F. Samuelsson	1		921	50	2022	10									1100	60	905	26	23.76	905	26	15.58					
"	1 ²	1/4	R. J. Karlsson	1		1513	-	2697	20									1184	20	974	21	25.57	974	21	16.77					
"	1 ⁴⁸	6/180	"	1		2837	30	3734	80									897	50	738	38	19.38	738	38	12.71					
"	2 ¹³	avv.	J. A. Westerlund	1		1022	-	1160	-									138	-	113	16	2.97	113	16	1.95					
"	1 ³⁶	1/16	Konrad Andersson	1		592	-	954	-			362	-	325	80	16.29								325	80	5.60				
"	1 ⁴¹	3/256	"	1		167	-	418	-			251	-	226	-	11.30								226	-	3.89				
"	1 ⁴⁰	29/256	Karl Westerlund	1		97	-	280	-			183	-	164	60	8.23								164	60	2.83				
"	1 ⁴³	7/256	"	1		300	-	621	50			321	50	289	40	14.47								289	40	4.98				
"	8 ¹		Väddis Parkförening ² p.w	1		335	-	988	-			653	-	587	80	29.39								587	80	10.12				
"	2 ²⁷	13/1000	Karl Westerlund	1		99	-	297	-			198	-	178	20	8.91								178	20	3.07				
"	2 ³	57/2000	J. A. Westerlund	1		244	-	460	-			216	-	194	40	9.72								194	40	3.85				
"		avv.	Erik Löring	1		37	50	75	-			37	50	33	80	1.69								33	80	0.58				
			Summa			9002	20	15855	80			2222	-	2000	-	100.00	4631	60	3810	-	100.00	5810	-	100.00						

All deltagningsstyrelsebeslut är grundad på värdet av den bitrad som vinnes genom av dikeringen uppkommande jordförbättring

Elmhult den 22 augusti 1934

Nils Rörberg

Statens Lantbruksingenjör

Karl Mattsson

Tedor Jansson

All deltagnings-skyldighet är grundad på värdet av den bitrad som vinner genom av dikeringen uppkommande jordförbättring

Elmhult den 22 augusti 1934

Nils Roberg

Staten Lantbrukingenjör

Karl Mattsson

Ch.

Edvard Jansson

Ch.

U t l å t a n d e

Synemännens utlåtande rörande ut-

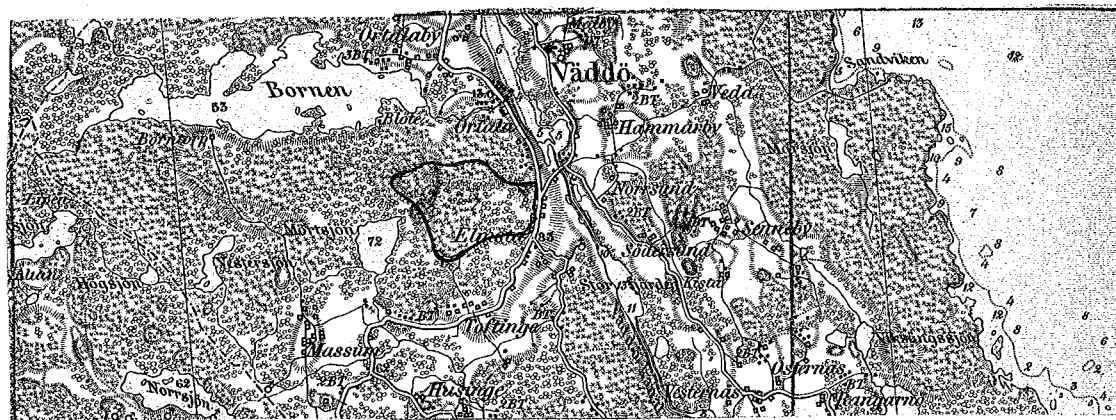
dikning av mark inom Mossmyrorna och

Täpprudan tillhörande Elmsta i Vaddö

socken och Stockholms län, avgivet vid

syneförrättning enligt vattenlagen år

1934.

Läge.

Ifrågavarande avdikningsområde är beläget omkring

2.0 km. sydväst om Vaddö kyrka. Å bifogade översiktskarta har

avdikningsområdet markerats med gul färg varjämte även neder-

börsområdet markerats med en blå linie. Avdikningsområdet

utgöres av såväl odlad som ej odlad jord och omfattar en are-

al av sammanlagt 20,87 hektar.

Nederbörsområdet.

Avdikningsområdet tillhör ej något namngivet vatten-

system. Det ligger mellan de enligt Kungl. Kungörelsen den

13 april 1922 med n:ris 57-58 betecknade nederbörsområdena.

Förordnande.

Genom Länsstyrelsens resolution av den 11 maj 1934

örordnades undertecknad att handlägga förenämnda förrättning och
är på grund härav och i anslutning till förrättningsökandenas
vid undersökningen och vid sammanträde i ärendet framställda yrkan-
den föreliggande plan för avdikningen upprättats.

Benämning.

Synemännen anse, att företaget bör betraktas som dik-
ning och bestämma att företaget jämlikt bestämmelserna i 10 kap.
62 § vattenlagen skall benämnas Elmsta-Mossmyrornas torrlägnings-
företag.

Hinder mot företaget.

Mot syneförrättningens handläggning eller företagets
utförande har icke något hinder blivit anmält och har något sådant
ej heller av synemännen kunnat utrönas.

Företagets omfattning och avloppsdikeas lägen.

Den i företaget ingående vattenskadade marken finnes
å hithörande plankarta upptagen och har fullständig beskrivning
häröver upprättats. Som vattenskadad har all den mark betraktats
som innehar ett höjdläge lägre än 1,5 meter över nuvarande medel-
vattenytan vid närmaste punkt i avloppsdike dit vatten kan ledas
ned tillägg för fall för längre från avlopp belägen mark. För

områdets avdikning föreslås ett huvudavlopp å kartan betecknat
med A-B-C-D-E samt ett sidoavlopp å kartan betecknat med D-F.
Avloppen hava jämväl markerats med tvenne jämnlöpande röda
linier för öppen ledning och en tjockare röd linie för täckt
ledning.

Vattenmängd, lutningsförhållanden m.m.

Nederbördsområdet har för avloppet A-B-C-D beräk-
nats till 1.60 km.² och för avloppet D-E till 0.30 km.² Med
hänsyn till nederbördsområdets beskaffenhet har maximiavrin-
ningen beräknats till 125 sek1. pr. km.² och medelavrinningen
till 12.5 sek1. pr. km.², för avloppet A-B-C-D bliva maximi-
vattenmängden 0.2 m³/sek. och medelvattenmängden 0.02 m³/sek.

För avloppet A-B-C-D föreskrivas följande dimen-
sioner:

a) sträckan 4+55-5+40

För denna sträcka föreskrives täckt ledning av 21"
runda cementrör i lutning 2.0:1000. Vid inloppet förstärkes
ledningen på sätt ritningen utvisar. Ledningen förses med 1
st. inspektionsbrunn i läge som såväl plan- som profilritningen
utvisar. För inspektionsbrunnen är särskild ritning upprättad.

Den täckta ledningen skall täckas av 1.0 meter tjockt jordlager.

b) sträckan 5+40-7

Bottenlutning 1.0:1000

Bottenbredd 0.30 meter

Sidolutning 1:1.5

c) sträckan 7-8

Bottenlutning 5.0:1000

Bottenbredd 0.30 meter

Sidolutning 1:1.5

d) sträckan 8-8+25

Bottenlutning 24.0:1000

Bottenbredd 0.30 meter

Sidolutning 1:1.5

e) sträckan 9+40-19

Bottenlutning 0.5:1000

Bottenbredd 0.30 meter i jordsektion, 0.80 meter i berg

Sidolutning 1:1.5   "   "   1:0.1   "   "

f) sträckan 19-20+55

Bottenlutning 2.0:1000

Bottenbredd 0.30 meter

Sidolutning 1:1.5

Med dessa dimensioner beräknas flodvattenmängden kunna avbördas vid ett vattendjup av 0.60 meter och medelvattenmängden vid ett vattendjup av 0.25 meter.

För avloppen D-E och D-F äro nederbördsområdena av ringa omfattning, varför några särskilda hydrografiska beräkningar ej ansetts erforderliga.

Avloppens djup hava föreslagits med hänsyn till en i förhållande till kostnaden för företagets utförande så vitt möjligt fullständig torrläggning av sökandenas i företaget ingående mark.

Å den vid förrättningen upprättade profilritningen äro avloppens djup vid var och en av de längs desamma nedslagna avvägningspålarna angivna, varjämte höjden över det antagna jämförelseplanet av den blivande bottenlinjen vid ett flertal ställen angivits. Avloppens dimensioner å olika platser av desamma framgå i övrigt av de upprättade sektionerna samt av grävningstabellen.

Vattenverk.

Något vattenverk beröres ej av företagets utförande.

Arbetets utförande.

Företaget skall om intressenterna vilja fullborda det-
samma, utföras i full överensstämmelse med det nu framlagda förslaget
såväl med hänsyn till plan- som profilritningen och får börjas efter
den 22 oktober 1934 och skall vara fullbordat före den 1 november
1938. Har företaget icke bragts till slut inom nyssnämnda tid vare
frågan om företaget förfallen. Om giltigt skäl för dröjsmålet visas
eller genom företagets inställande synnerligt men skulle uppstå,
kan genom ansökan hos Österbygdens vattendomstol före nämnda tids
utgång anstånd erhållas med företagets fullbordande på högst tio
år.

Då ingen delägare framställt yrkande om att på e-
gen mark få utföra dikningen kommer företaget att utföras gemensamt.

Jämlikt 7 kap. 61 § vattenlagen skall för handha-
landet av med företaget förenade angelägenheter utses en styrelse.

Val av styrelse skall anmälas till Länsstyrelsen.
Sker ändring i styrelsens sammansättning, skall styrelsen ofördröj-

ligen göra anmälan därom till Länsstyrelsen. Jämlikt 3 kap. 21 §
vattenlagen är styrelseledamot ansvarig för sina åtgöranden.

Innan anmälan om styrelseval gjorts hos Läns-

styrelsen må ej arbete å annans mark verkställas eller åtgärd
till förfång för annan vidtagas.

Dikesjorden.

Den ur avloppen upptagna jordmassan skall såväl
vid dess första upptagande som vid framtida rensningar uppläg-
gas vid sidan av avloppen men får ej läggas närmare de nya av-
loppens kanter än 1 meter och skola jordvallarna på lämpliga stä-
len dock minst på var femtonde meter genomskäras för att be-
reda ytvattnet från angränsande mark fritt avlopp. Jordvallarna
få ej läggas med brantare sidolutning å den mot diket vända
sidan än 1:1.

Broar.

För kostnadsförslaget har upptagits det antal
broar som skola ombyggas på grund av företagets utförande.
Desamma skola ombyggas på torrlägningsföretagets bekostnad
på sätt särskild förslagsritning utvisar.

Det arbete som erfordras för vägens iordningsstäl-
lande sedan avlopp vunnits, skall verkställas och även bekostas
efter samma grund, som gäller för avloppens första upptagande.

Avsyrning.

Sedan arbetet blivit färdigt och om så erfordras under dess utförande, skall det avsynas eller inspekteras av i länet tjänstgörande Statens Lantbruksingenjör eller annan av vederbörande myndighet därtill förordnad.

Underhåll.

De här föreslagna avloppen skola första gången under första året efter sedan arbetet blivit avsynat samt därefter vart annat år samt så ofta det dessemellan erfordras rensas från anhopade slam- och växtbildningar och skall detta arbete vara fullbordat senast innan den 1 oktober det år rensning sålunda skall företagas. Kostnaderna skola fördelas efter samma grund som här nedan angives för kostnadernas fördelning för avloppens första upptagande. Vid rensning skall iakttagas att bottenlinjen erhåller det å profilritningen angivna höjdläget.

Allt underhållsarbete äger företagets styrelse vidtaga utan övriga intressenters hörande.

De nyuppförda broarnas underhåll skall bekostas av den eller de som förut haft sig denna skyldighet ålagd.

Dämning, anläggning av vattningsplats m.m.

Dämning, anläggning av vattningsplats i avloppen eller annan åtgärd varigenom skada uppstår eller som hindrar vattnets fria lopp, må på inga villkor göras eller tälas, och skall därest skada uppstår genom delägares eller annans påtagliga åtgörande av denne omedelbart avhjälpas. Härvid iakttages att den skada, som förorsakas genom betande kreaturs eventuella nedtrampning av slänterna, betraktas som åverkan, varav följer, att denna skadas avhjälpande skall åligga den jordägare, å vars mark nedtrampning sker. Kostnaden för skadans undanröjande skall sålunda ej betraktas som underhållskostnad.

Jordvärdering.

Då ingen överenskommelse angående kostnadernas fördelning lämpligen kunnat träffas, har ägogtadering varit nödvändig och har densamma verkställts efter följande grunder.

Genom grävning har jordens värde med hänsyn till dess naturliga godhet och beskaffenhet och under förutsättning av omsorgsfull skötsel och fullständig torrläggning för

varje ägofigur upptaxerats pr. hektar, och finnas dessa värden för fullt torrlagda ägofigurer, införda i kolumn 13 av värderingslängden. För ägofigurer, vilka äro belägna lägre än 1,5 meter över blivande medelvattenytan, vilka sålunda ej bliva fullt torrlagda, har en reducering av ovan angivna värden skett efter sådan grund, att all mark belägen över eller i jämnhöjd med 1,5 meter över nyssnämnda höjd ansetts hava torrlägningsgraden 1.0 d.v.s. de bliva fullt torrlagda, under det att mark belägen under ovan angivna höjdläge, ansetts hava torrlägningsgraden 0 d.v.s. deras blivande värde efter företagets utförande är ur torrlägningsynpunkt lika med 0. För sådan jord, som först efter upptagande av ytterligare avlopp d.v.s. sådan jord, som är belägen på längre avstånd från avloppen, vinner nytta av den i detta företag föreslagna dikningen har reducering av blivande värdet pr. hektar verkställt.

m För beräkning av nuvarande värdet har den regeln följts, att all mark belägen under nuvarande medelvattenytan ansetts i sitt nuvarande skick värdelös och sålunda komma genom fullständig torrläggning att förbättras till ur torrlägningsynpunkt förstgradig mark medan mark belägen ovan den i momentet

angående "uppmätning" omnämnda kurvan ansetts ur torrlägningsynpunkt redan lämna full avkastning, varför den ej genom företagets utförande vinner någon förbättring, detta under förutsättning att inga andra omständigheter än otillfredsställande torrläggning varit orsak till minskning i eventuellt skörderesultat. Markens nuvarande värde är därför beroende dels av det blivande värdet under förutsättning av fullt torrläggning och dels av dess höjdläge till den försumpande vattenytan i avloppen, samt erhållits genom multiplicering av jordens värde i fullt torrlagt skick medels ett procenttal, som uträknats på grund av respektive figurers höjdläge över sagda vattenyta. De härigenom erhållna värdena äro pr. hektar införda i värderingslängdens kolumn 11.

Skillnaden mellan blivande och nuvarande värdet eller s.k. förbättringsvärdet finnes infört i värderingslängdens kolumn 15 och avse dessa siffror värdet pr. hektar.

I värderingslängden hava slutligen de enligt ovan angivna regler uträknade blivande och nuvarande värdena samt förbättringsvärdena blivit för varje ägofigur med hänsyn till dess yttinnehåll beräknade och införda.

Bättnaden genom företaget.

Den vattenskadade marken som kommer att förbättras genom företaget omfattar en areal av sammanlagt 20,87 hektar.

Dess blivande värde utgör

15.855,80 kronor

" nuvarande " "

9.002,20 "

Förbättringsvärde sålunda

6.853,60

Vattendomstolsavgift.

Då förbättringsvärdet ej uppgår till högre belopp än 6.853,60 kronor behöver någon vattendomstolsavgift ej erläggas för detta företag.

Ersättningar.

Beträffande ersättning för mark som åtgår för avloppens utvidgning föreskriva synmännen att sådan ej skall utgå.

Beträffande ersättning för intrång genom jordupplag föreskriva synmännen jämlikt intressenternas därom gjorda uttalande att sådan ej skall utgå.

Ersättning för intrång genom uppkastad jord vid framtida rensningar skall ej heller utgå.

Jordägare kan icke göra anspråk på bidrag av annan intressent i företaget för bortkörning av jordvallarna eller

undanskaffande av desamma. Har jordägare verkställt detta arbete, äger han därefter åter fritt disponera över den mark, som varit täckt av jordvallarna.

För skada och intrång, som vid detta utlåtandes meddelande icke kunnat av synmännen förutses, må den, som lider skadan eller intrånget framställa anspråk på ersättning enligt bestämmelserna i 9 kap. vattenlagen, dock skall sådant anspråk för att kunna upptagas till prövning anmälas hos Österbygdens vattendomstol inom fem år räknat från utgången av den ^{för}företagets fullbordande i detta utlåtande eller ock sedermera i anledning av sökt anstånd bestämda tiden. Är skadan eller intrånget av betydelse gäller vad i 7 kap. 57 § vattenlagen andra stycket stadgas.

Kostnadsfördelning.

Beträffande kostnadernas fördelning har särskild tabell häröver upprättats, vilken bilagts detta utlåtande, varför här endast hänvisas till nämnda handling. Samfälligheten har uppdelats i två avdelningar och har i tabellen angivits huruvida delägare är sökande till företaget eller ej. All

deltagningskyldighet är grundad på värdet av den båtnad som vinnes genom av dikningen uppkommande jordförbättring. Delägare som ej sökt företaget eller förenat sig med sökanden om företaget är ej skyldig att vidkännas större bidrag till kostnaden för dikningen än som svarar mot värdet å den båtnad, hans mark därigenom beredes. Då någon framställning att få erlægga bidrag till kostnaden för företagets utförande på visst antal år ej anförts har någon sådant fördelning ej heller verkstälts.

Synekostnaderna skola förskjutas av sökandena och skola för dessa kostnaders slutliga fördelning gälla enahanda grunder som gälla för fördelning av kostnaderna för företaget. Fördelning av syneförrättningskostnaderna finnes verkställd i ovannämnda tabell.

Fixpunkter.

Till ledning för arbetets utförande samt för kontrollering av detsamma finnas fixpunkter anbragta på sätt av plan- och profilritningen närmare framgår. De skola nöga bevaras och få ej döljas av jord eller annat. Borttages eller fördärvas desamma uppsåtligen är åtgärden belagd med straff enligt bestämmelserna i 13 kap. 14 § vattenlagen.

Talan mot förrättningen.

Den som önskar föra talan mot denna förrättning skall göra detta vid Österbygdens vattendomstol andr. Stockholm. För talans bevarande skall sakägare inom sextio dagar räknat från denna dag till vattenrättsdomaren inlämna sina till vattendomstolen ställda besvär i tre exemplar och skola i dessa fullständigt upptagas klagandens alla påståenden samt skälen därtill.

Utlåtandets underställning.

Då i denna fråga någon underställning till vattendomstolen av detta utlåtande ej erfordras kommer i enlighet med 10 kap. 75 § vattenlagen detta utlåtande gå i verkställighet i den ordning, som för laga kraft ägande dom är stadgad för så vitt icke inom den i föregående moment stadgade tiden någon intressent inlämnat sina till vattendomstolen ställda besvär.

Elmsta den 22 augusti 1934

Nils Risberg

Statens Lantbruksingeniör.

Karl Mattsson

Teodor Jansson

God man

God man

Biträdande gode män.

Rätt avskrivet betyga:

18/1 32 627/35
1013 1-7
Lantbruksstyrelsen

DIARIE Nr 24303
K. LANTBRUKSSTYRELSEN
15 DEC. 1936

R a p p o r t

Över verkställd avsyning av torrlägningsföretag enligt förordnande av Kungl. Lantbruksstyrelsen den 15 januari 1936.

Företagets namn Elmsta-Mossmyrornas torrlägningsföretag i
Väddö socken och Stockholms län.

Planen fastställd den 15 mars 1935

Lån från statens avdikningslånefond 3.050.- kr.

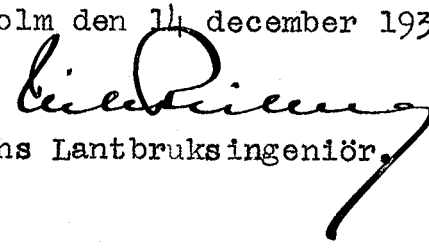
Statsbidrag från statens avdikningsanslag 2.770.- "

Styrelsens ordförande Karl Vesterlund, Elmsta, Väddö.

Avsyningen verkställdes av assistenten B. Almgren
den 11 december 1936.

Företaget befanns därvid vara i sin helhet utfört
i överensstämmelse med den fastställda arbetsplanen och tillstyrkes till godkännande.

Stockholm den 14 december 1936

Statens Lantbruksingenjör.